

‘Ownership’ bevorderen

Zoals al eerder aangegeven streven we met MATRA/KPA naar de bevordering van een duurzame aanpak, dat wil zeggen dat een project idealiter leidt tot activiteiten die door de organisaties in de Matra-landen worden voortgezet zonder ondersteuning van ‘buiten’. En dit zal alleen het geval zijn wanneer deze activiteiten overeenkomen met de ideeën en de wensen van de partners in de Matra-landen. We noemen dit ook wel *ownership*: het project wordt door de organisaties in de Matra-landen gezien als hùn project. *Ownership* is een belangrijke voorwaarde voor duurzaamheid. Hieronder leggen we kort uit wat *ownership* inhoudt en hoe u eraan kunt bijdragen.

Ownership in de praktijk

Stel, u hebt contact met een tehuis voor gehandicapten in Oekraïne. In het begin stuurde uw organisatie vooral gebruikte goederen naar het tehuis. Op deze manier bouwde u een relatie op met de partner in Oekraïne. Een half jaar geleden gaf uw partner aan dat er onvoldoende samenwerking is met andere tehuizen in het land. Omdat de verschillende organisaties die opkomen voor de belangen van gehandicapten nauwelijks samenwerken, is er te weinig aandacht in Oekraïne voor de positie van gehandicapten.

Uw partner heeft toen een plan opgesteld om een seminar te organiseren voor ongeveer 20 belangenorganisaties in Oekraïne. Het doel van het seminar was om de samenwerking tussen de verschillende organisaties te bevorderen en een gezamenlijke strategie te ontwikkelen om meer aandacht te krijgen voor de positie van de gehandicapten. Gezamenlijk besloten u en de partner in Oekraïne – na afweging – om een Matra/KPA-aanvraag op te stellen. Voor het faciliteren van het seminar werd een lokaal bureau ingehuurd. Ook werd de Nationale Vereniging voor Gehandicapten betrokken bij het seminar. Deze vereniging speelt nu de hoofdrol in het uitvoeren van de strategie die tijdens het seminar werd ontwikkeld.

Een vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid werd uitgenodigd voor het seminar en gevraagd speciaal te letten op de rol die de overheid zou kunnen spelen in de vervolgactiviteiten. De belangenorganisaties waren niet in staat financieel bij te dragen aan het seminar en de vervolgactiviteiten. Wel konden de partnerorganisaties logeeradressen regelen voor deelnemers aan het seminar.

Met dit project bleek u oog te hebben voor *ownership*, onder meer door:

- in te spelen op problemen die door de partner in de Matra-landen werden aangereikt;
- gezamenlijk met uw partner een projectvoorstel te maken;
- een bestaande organisatie (Nationale Vereniging voor Gehandicapten) te betrekken bij de oplossing van het probleem;
- de lokale overheid (ministerie van Volksgezondheid) te betrekken bij de oplossing van het probleem;
- een lokale organisatie in te huren i.p.v. een Nederlandse organisatie voor het faciliteren van het seminar;
- te investeren in het partnerschap vóórdat het project gestart werd;
- uw partner uit te nodigen een eigen bijdrage te leveren (in natura, in dit geval) aan het projectbudget.

Ownership en partnerschap

Vroeger bepaalde de ‘donor’ in Nederland wat er moest gebeuren met het geld dat beschikbaar was voor ontwikkelingsprojecten in de Matra-landen. Vaak leidde dat tot

projecten die niet 'gedragen' werden door de mensen in de Matra-landen of die zich niet voldoende richtte op de prioriteiten van de mensen en de organisaties daar. Dat soort projecten mislukte vaak omdat de activiteiten niet werden voortgezet. We hebben daarvan geleerd dat we projecten samen met de partners in de Matra-landen moeten plannen, uitvoeren en evalueren.

Ownership betekent niet dat Nederlandse partijen zonder verdere voorwaarden alle voorstellen van de organisaties in de Matra-landen moeten financieren. Voorstellen zullen bijvoorbeeld moeten bijdragen aan een gelijkwaardige positie voor vrouwen en mannen omdat èn het land in de Matra-landen èn Nederland willen bijdragen aan de millenniumdoelen. Samenwerken als partners betekent wel dat wij de ideeën van de partners in de Matra-landen accepteren als uitgangspunten voor het project, en dat de partners in de Matra-landen de spelregels van NCDO accepteren als basis voor de samenwerking. Samenwerken als partners betekent ook dat we elkaar aanvullen: vaak weet de partner in de Matra-landen het beste wat de problemen precies zijn, en zal de Nederlandse partij nieuwe inzichten en financiële middelen kunnen leveren.

De partners in de Matra-landen zijn vaak afhankelijk van de partners in Nederland omdat er geld nodig is om projecten opgestart te krijgen. Deze financiële afhankelijkheid mag niet te lang duren: op den duur moet een project zelfstandig kunnen voortbestaan zonder donaties vanuit Nederland. Op deze manier is er sprake van financiële duurzaamheid.

Ownership en projectfasen

Alle projecten bestaan uit een aantal opeenvolgende fasen. In elke fase van het Matra/KPA-project is het belangrijk om te letten op *ownership*: betrokkenheid van de partners in de Matra-landen. Het begint met betrokkenheid bij het identificeren van de belangrijkste problemen die moeten worden opgelost door het project. Daarna is het zaak om samen met de partners in de Matra-landen de juiste oplossingen voor de problemen te vinden. Eigenlijk is dat de kern van het projectvoorstel: welke activiteiten zijn er nodig om de problemen – aangegeven door de partners – op te lossen? Ook in de uitvoering van de projectactiviteiten is het belangrijk om de betrokkenheid van de partners in het oog te houden. Deze betrokkenheid is het grootst wanneer bestaande lokale organisaties verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en wanneer de partners in de Matra-landen ook echt bijdragen aan de projectuitvoering. De bijdragen van de partners in de Matra-landen kunnen bestaan uit geld (een financiële bijdrage aan het projectbudget) of uit bijdragen in natura. Een bijdrage in natura is bijvoorbeeld de tijd die partners besteden aan het project en die niet vergoed wordt.

Een typisch Matra/KPA-project bestaat uit 5 fasen:

1. identificeren van het probleem dat opgelost moet worden;
2. het formuleren van een projectvoorstel met doelen, resultaten, activiteiten en budget;
3. het beoordelen van het projectvoorstel aan de hand van de MATRA/KPA criteria;
4. het uitvoeren van het project = het realiseren van de doelen;
5. het evalueren van het project.

Advies voor u als aanvrager

Vanuit NCDO ondersteunen wij van harte uw initiatief om – samen met andere betrokkenen in Nederland en uw partners in de Matra-landen – bij te dragen aan het realiseren van de millenniumdoelen.

Aan de hand van de volgende checklist nodigen wij u uit om na gaan of uw project voldoende aandacht besteedt aan *ownership*:

1. Hebt u voldoende tijd en energie geïnvesteerd in het opbouwen van een partnerschap?
2. Is de partner in de Matra-landen leidend geweest bij het identificeren van het probleem dat door het project wordt aangepakt?
3. Is de partner in de Matra-landen voldoende betrokken geweest bij het opstellen van het projectvoorstel?
4. Zijn bestaande organisaties in de Matra-landen in voldoende mate betrokken bij de uitvoering van het project?
5. Heeft u lokale (in plaats van Nederlandse) trainers en organisaties ingehuurd voor de uitvoering van het project?
6. Levert de partner in de Matra-landen een duidelijke bijdrage aan de uitvoering van het project, in geld of in natura?
7. Is de partner in de Matra-landen voldoende op de hoogte van de doelstellingen van NCDO en de richtlijnen van Matra/KPA?
8. Zijn er heldere afspraken gemaakt met de partner in de Matra-landen over de rol in rapportage en evaluatie van het project?
9. Is de partner in de Matra-landen voldoende voorbereid om de vervolgactiviteiten na het Matra/KPA-project te kunnen uitvoeren?

NCDO beoordeelt Matra/KPA-aanvragen nadrukkelijk op *ownership*. We letten daarbij op de relatie tussen de aanvrager en de partner in de Matra-landen, de rol van de partner, de eigen bijdragen van de partner, de rol van lokale organisaties en de lokale overheid, en de aannemelijkheid dat de vervolgactiviteiten ook daadwerkelijk – op langere termijn – zonder verdere ondersteuning kunnen worden uitgevoerd.